

رجب، ماه شست و شوی دل و جان از زنگار گناه

ماه رجب؛ ماه توحید و هم‌نشینی با محبوب و موسم نجوا و سخن گفتن با حضرت دوست و بندگی خالصانه خداوند است تا دل‌های خود را از زنگارهای گناه و غفلت بزداییم و برای ورود به ضیافت الهی، رمضان المبارک، آماده شویم.

ایسنا/آذربایجان شرقی ماه رجب؛ ماه توحید و هم‌نشینی با محبوب و موسم نجوا و سخن گفتن با حضرت دوست و بندگی خالصانه خداوند است تا دل‌های خود را از زنگارهای گناه و غفلت بزداییم و برای ورود به ضیافت الهی، رمضان المبارک، آماده شویم.

نسیم ماه رجب از راه می‌رسد و دل‌های بندگان خدا را نوازش می‌دهد و در گوش سالکان کوی دوست چنین زمزمه می‌کند که ای در راه ماندگان و ای کسانی که بازی روزگار، دل‌های شما را به خود مشغول ساخته؛ اینک زمانی است که پروردگار مهربان بیشتر از هر زمان دیگری به دنبال بهانه است تا محرومان را به صراط مستقیم رهنمون کرده و غافلان را از خواب دنیای زودگذر بیدار کند تا شاید برای آخرت خود توشه ای فراهم کنند.

رَجَب یا رَجَبُ الْمُرَجَّبِ هفتمین ماه از ماه‌های قمری و نخستین ماه از ماه‌های حرام و یکی از پرفضیلت‌ترین ماه‌های سال است به طوری که پروردگار عظیم الشان این ماه را در میان بهترین ماه‌ها معرفی کرده است. ماه رجب، ماه ولایت و امامت، ماهی است که رحمت گسترده الهی بر بندگان جاری می‌شود که رسول خدا(ص) در این خصوص می‌فرماید:

«إلا ان رجب و شعبان شهرای و شهر رمضان شهر امتی الا فمن صام من رجب یوما ایمانا و احتسابا استوجب رضوان الله الاکبر و اطفی صومه فی ذلک الیوم غضب الله و اغلق عنه باب من ابواب النار ولو اعط مثل الارض ذهبا ما کان بافضل من صومه و لا یستکمل اجره بشئ ء من الدنیا دون الحسنات اذا اخلص لله عزوجل، له اذا امسى عشر دعوات مستجابات».

"هان! ماه رجب و ماه شعبان دو ماه من هستند و ماه رمضان ماه اتمم. آگاه باشید، هر که یک روز از ماه رجب را با ایمان و اخلاص روزه بگیرد، مستوجب رضوان بزرگ الهی می‌شود و روزه اش در آن روز بی گمان خشم خداوند را فرو می‌نشانند و دری از درهای دوزخ را بر روی خویش می‌بندد و اگر به اندازه گستره زمین، زر به او داده شود برتر از روزه اش نخواهد بود و پاداش این روزه هرگز با حسنات دنیوی قابل مقایسه نیست جز این که باید اخلاص داشته باشد و برای تقرب به خدای عزوجل انجام داده باشد و همانا شب هنگام، ده دعایش مورد استجاب قرار می‌گیرد".

اعمال مشترک ماه رجب

اعمالی که در اینجا نوشته شده است، مختص روز خاصی نیست بلکه در تمامی روزهای ماه رجب از اهمیت بالایی برخوردارند؛

۱- گفته شده است، در تمام ماه رجب، این دعا را بخوانید:

«یا مَنْ یَمْلِکُ حَوَائِجَ السَّائِلِینَ، وَیَعْلَمُ صَمِیرَ الصَّامِتِینَ، لِكُلِّ مَسْئَلَةٍ؛ ای که مالک حاجات خواستارانی و ای که نهاد خاموشان دانی برای هر خواسته ای، مِنْکَ سَمْعٌ حَاضِرٌ وَجَوَابٌ عَتِیدٌ. اللَّهُمَّ وَمَواعِیدُکَ الصَّادِقَةُ وَاِیادِیکَ الفاضِلَةُ؛ از جانب تو گوشی شنوا و پاسخی آماده است خدایا به حق وعده‌های راست و نعمت‌های بسیار، وَ رَحْمَتُکَ الواسِعَةُ قَاسَتْکَ أَنْ تُصَلِّیَ عَلَی مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ؛ و رحمت وسیعت از تو خواهیم که درود فرستی بر محمد و آل محمد، وَأَنْ تُقْضِیَ حَوَائِجِی لِلدُّنْیَا وَالْآخِرَةِ، إِنَّکَ عَلَی کُلِّ شَیْءٍ قَدِیرٌ؛ و حوایج دنیا و آخرت را برآوری که به راستی تو بر هر چیز توانایی».

۲- همچنین به فرموده رسول خدا(ص) هر شخصی در ماه رجب ۱۰۰ مرتبه بگوید «أَسْتَغْفِرُ اللَّهَ الَّذِی لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ، وَحَدَّةٌ لَا شَرِیکَ لَهُ وَ أَتُوبُ إِلَیْهِ» و در آخر صدقه ای کنار بگذارد، خداوند مغفرت و رحمت در کارش نصیب می‌کند و هر کس ۴۰۰ مرتبه آن را بگوید فضیلت شهیدان را دارد و نیز فرموده اند هر شخصی هزار مرتبه «لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ» در ماه رجب بگوید، حسنات و ثواب فراوانی از سوی خداوند بر او نوشته می‌شود.

۳- نقل شده است در طول این ماه هزار مرتبه بگویید «أَسْتَغْفِرُ اللَّهَ ذَا الْجَلَالِ وَ الْاِکْرَامِ مِنْ جَمِیعِ الدُّنُوبِ وَالْاِثَامِ» تا خداوند رحمان و رحیم آمرزشش را برایتان نشان دهد.

۴- «سید بن طاووس» در «اقبال» فضیلت زیادی برای خواندن سوره «قل هو الله احد» در ماه رجب نقل کرده است و از رسول خدا(ص) روایت کرده که هر کس در ماه رجب با نیتی خالص، ۱۰ هزار بار سوره «قل هو الله احد» را بخواند، در حالی که مثل روزی که از مادر متولد شده و از گناه مبرا شده است وارد عرصه ی قیامت می‌شود و ۷۰ فرشته از او استقبال کرده و به او وعده بهشت را می‌دهند.

اعمال مخصوص لیلۃ الرغائب (شب آرزوها)

اولین شب جمعه ماه رجب را شب آرزوها یا لیلۃ الرغائب نامیده اند که فضیلت‌های زیادی برای آن در روایات آمده است. آن چنان که روایت داریم در این شب درهای رحمت الهی به روی زمینیان باز شده است و در بزم دعا و نیایش زمینیان، عرشیان نیز خود را رسانده و حضور پیدا کردند تا سهمی از این برکت ببرند. در روایتی که از رسول خدا درباره فضیلت ماه رجب بیان شده است، حضرت فرمودند: «از اولین شب جمعه ماه رجب غافل نشوید که فرشتگان آن را «لیلۃ الرغائب» نامیدند».

از سوی رسول خدا (ص) اعمال این شب به این کیفیت بیان شده است که روز پنجشنبه اول ماه را روزه بگیرد و به محض رسیدن شب جمعه، میان نماز مغرب و عشا ۱۲ رکعت نماز بگذارد (هر دو رکعت به یک سلام) و در هر رکعت از آن، یک مرتبه سوره

«حمد» و سه مرتبه «إنا انزلناه» و ۱۲ مرتبه «قل هو الله احد» را بخوانید. پس از اتمام نماز ۷۰ مرتبه بگویید «اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ النَّبِيِّ الْأُمِّيِّ وَ عَلَى آلِهِ» آنگاه به سجده می روید و ۷۰ بار بگویید «سُبُّوحٌ قُدُّوسٌ رَبُّ الْمَلَائِكَةِ وَ الرُّوحِ» و بعد سر از سجده برمی دارید و ۷۰ بار می گوید «رَبِّ اغْفِرْ وَ ارْحَمْ وَ تَجَاوَزْ عَمَّا تَعْلَمُ، إِنَّكَ أَنْتَ الْعَلِيُّ الْأَعْظَمُ» بار دیگر نیز به سجده بروید و ۷۰ مرتبه بگویید «سُبُّوحٌ قُدُّوسٌ رَبُّ الْمَلَائِكَةِ وَ الرُّوحِ» آنگاه حاجتان را درخواست کنید.

در فضیلت این اعمال رسول خدا (ص) فرمودند «کسی که چنین نمازی را بخواند، خداوند همه گناهانش را بیامزد...» تاکید بسیاری در انجام «عمره»، در ماه رجب شده است چرا که فضیلت بسیاری دارد. بر اساس روایات اهل بیت(ع) فضیلت «عمره» در ماه رجب نیز ردیف حج (تمتع) است.

از امام صادق (ع) روایت شده است «أَفْضَلُ الْعُمْرَةِ، عُمْرَةُ رَجَبٍ؛ با فضیلت ترین عمره، عمره در ماه رجب است».

اعمال مخصوص برای شب سیزدهم ماه رجب

به فرموده امام صادق(ع) «خداوند به این امت سه ماه ارزشمند بخشیده است که به امت های پیشین عطا نکرده بود و آن ماه ها، رجب، شعبان و ماه رمضان است و سه شب نیز به این امت عنایت کرد که به امت های قبل نبخشیده بود و آن شب های سیزدهم و چهاردهم و پانزدهم ماه است و همچنین سه سوره به این امت عطا کرد که به امت های سابق نداده بود و آن سوره های «یس»، «ملک» و «توحید» است، از این رو هر کس که میان این سه فضیلت جمع کند، میان بهترین عطاها این امت جمع کرده است».

پرسشی از امام (ع) شد که «چگونه می توان میان آن ها جمع کرد؟»

ایشان فرمود «در لیالی بیض(سه شب مزبور) در این سه ماه نماز بخواند. به این صورت که در شب سیزدهم، دو رکعت نماز بگزارد و در هر رکعتی پس از سوره «حمد» این سه سوره (یس، ملک و توحید) را بخواند، و در شب چهاردهم، چهار رکعت نماز بگزارد (هر دو رکعت به یک سلام) و در هر رکعتی «حمد» و «یس» و «ملک» و «توحید» را بخواند و در شب پانزدهم، شش رکعت نماز بگزارد (هر دو رکعت به یک سلام) و همان سوره ها را در هر رکعت بخواند.

از آثار و برکت این نمازها امام(ع) فرمودند:

«هر کس چنین کند فضیلت این سه ماه را به دست آورده و خداوند همه گناهانش را جز شرک می آمرزد».

روز سیزدهم ماه رجب، ولادت امیرالمؤمنین، علی(ع) است و اولین روز از ایام البیض است. در این روز و دو روز بعد، روز گرفتن توصیه شده است چرا که ثواب بسیاری دارد و هر کس که بخواهد عمل «ام داوود» را انجام دهد باید این روز را روزه بدارد.

اعمال روز چهاردهم ماه رجب

پاداش فراوانی برای روزه گرفتن در این روز مقرر شده است در روایتی از رسول خدا (ص) می خوانیم «هرکس که روز چهاردهم ماه رجب را روزه بگیرد، خداوند پاداشی به وی عنایت کند که نه چشمی دیده و نه گوشی شنیده و نه بر قلبی خورده باشد...»

اعمال پانزدهمین شب و روز ماه رجب

از این شب به بزرگی یاد شده است و انجام اعمالی در این شب ارزش بسیار بالایی دارد که به شرح زیر است:

غسل، شب زنده داری و احیا، خواندن زیارت امام حسین(ع) چراکه در بسیاری از روایات در شب و روز نیمه رجب مورد سفارش زیادی قرار گرفته است، خواندن شش رکعت نماز (هر دو رکعت با یک سلام) و در هر رکعتی «حمد»، «یس»، «ملک» و «توحید» خوانده شود، بجا آوردن ۳۰ رکعت نماز، که در هر رکعت یک مرتبه «حمد» و ۱۰ مرتبه سوره «توحید» خوانده شود، خواندن ۱۲ رکعت نماز (هر دو رکعت به یک سلام) و در هر رکعت یک بار «حمد» و یک بار «سوره» را می و پس از پایان نمازها هر یک از سوره های «حمد»، «فلق»، «ناس»، «توحید» و «آیه الكرسي» و همچنین سوره «قدر» را چهار مرتبه خوانده می شود و پس از آن، چهار مرتبه گفته می شود «سُبْحَانَ اللَّهِ وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ وَ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَ اللَّهُ أَكْبَرُ، سپس می گویی: اللَّهُ أَلَّهُ رَبِّي، لَا أَشْرَكَ بِهِ شَيْئًا، مَا شَاءَ اللَّهُ وَ لَا حَوْلَ وَ لَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ».

اعمال ام داوود

از با اهمیت ترین اعمالی که در روز نیمه رجب یعنی پانزدهم رجب، اجر و پاداش زیادی دارد عمل و دعای «ام داوود» می باشد که بنابر روایت از علامه مجلسی «شیخ صدوق، سیدبن طاووس شیخ طوسی» با استناد به روایات معتبر به نقل آن پرداخته اند.

اگر کسی حاجت یا نیازی داشته باشد یا بخواهد از شر دشمنان خود خلاص شود یا برای برطرف کردن غم و اندوهش می تواند به دعای ام داوود متوسل شود. (به گفته ی «علامه مجلسی» در کتاب «زاد المعارف» بارها این عمل به اثبات رسیده است).

اعمال شب بیست و هفتم ماه رجب

شب بیست و هفتم مصادف با شب بعثت رسول اکرم (ص) است که همه ی روزهای ماه رجب بسیار ارزشمند هستند از جمله شب میعت پیامبر اکرم که شب بسیار پر خیر و برکت و مهمی است.

این شب نیز دارای اعمالی است که انجام آن ها با ثواب و پاداش زیادی همراه است و همچنین بجا آوردنش مستحب می باشد.

غسل کردن، در کتاب «مصباح المتجهد» شیخ طوسی سخنی از امام جواد(ع) را روایت می کند که آن حضرت فرمود در ماه رجب شبی وجود دارد که از تمام آنچه که خورشید بر آن می تابد بهتر و نیکوتر است و آن شب بیست و هفتم ماه رجب است که در بامداد این شب رسول اکرم به پیامبری برگزیده شدند و از ما مسلمانان هر کس در این شب عملی انجام دهد به اندازه ی ۶۰ سال اجر و پاداش دریافت خواهد کرد.

از امام جواد سوال کردند کدام عمل در شب بعثت از ثواب بیشتری برخوردار است؟ فرمودند بعد از اینکه نماز عشا را به جا آوردی و در وقت خواب، خوابیدی قبل از نیمه شب یا بعد از نیمه شب از خواب بلند شو و ۱۲ رکعت نماز بخوان. در هر رکعت، ابتدا سوره ی «حمد» و یک سوره از سوره های کوچک مفصل را بخوان و بعد در هر دو رکعتی که سلام را دادی بنشین و هفت مرتبه سوره ی «حمد» و هفت مرتبه «معوذتین» یعنی سوره های «ناس و فلق» و سوره های «توحید» و «کافرون» و سوره «قدر» و «آیت الکرسی» را هر کدام هفت بار بخوان و بعد هر خواسته ای از خداوند مهربان داشتی طلب کن تا خداوند مهربان نیز خواسته ات را اجابت کند، دوازده رکعت نماز و زیارت حضرت علی(ع) از جمله اعمال این روز هستند.

اعمال روز بیست و هفتم ماه رجب

امام صادق(ع) در روایتی روز مبعث را از بزرگترین و پاکترین عیدها معرفی کرده است حکمای دینی ما برای این روز اعمال خاصی نقل کرده اند از جمله:

غسل کردن، روزه گرفتن، صلوات فرستادن، زیارت امام علی و پیامبر اکرم (ص)، به جا آوردن ۱۲ رکعت نماز که از «ریان بن صلت» روایت می کند امام محمد تقی(ع) وقتی که در بغداد سکونت داشتند روز پانزدهم رجب را همراه با اصحابشان روزه می گرفتند و بعد می فرمودند ۱۲ رکعت هم نماز به جا بیاورید و سوره های «حمد و سوره» را بخوانید و وقتی که نمازتان تمام شد سوره های حمد و توحید و معوذتین «فلق و ناس» را چهار بار بخوانید و بعد چهار بار بگویید «لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَ اللَّهُ أَكْبَرُ، وَ سُبْحَانَ اللَّهِ وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ، وَلَا حَوْلَ وَ لَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ وَ چهار دفعه «اللَّهُ اللَّهُ رَبِّي لَا أُشْرِكُ بِهِ شَيْئًا» و چهار بار لَا أُشْرِكُ بِرَبِّي أَحَدًا» را

اعمال آخرین روز ماه رجب

در روز آخر ماه رجب نیز بهتر است که نماز جناب سلمان ادا شود. البته روزه گرفتن نیز در این روز از اجر بسیاری برخوردار است. امام رضا(ع) در این مورد فرموده اند «خداوند گناهان بنده ای را که در روز آخر ماه رجب روزه بگیرد را مورد آمرزش و بخشش قرار می دهد».

ماه رجب؛ ماه گشایش درهای رحمت الهی

یک کارشناس مذهبی در خصوص ماه رجب به ایسنا می گوید: ماه مبارک رجب به ماه رجب الاصب معروف بوده که الاصب به معنای ریزش است یعنی رحمت خداوند بر بندگان نازل شده و خداوند درهای خود را به روی بندگان باز کرده است. حجت الاسلام محمود هادی ادامه می دهد: در جلد دوم کتاب «اقبال الاعمال» از پیامبر گرامی اسلام(ص) درباره فضیلت ماه رجب نقل می شود که «خداوند در آسمان هفتم فرشته ای را قرار داده است که اسمش داعی است؛ وقتی ماه رجب وارد می شود، فرشته ای که در آسمان هفتم است هر شب از ماه رجب تا به صبح ندا می دهد «خوشا به حال ذاکرین، خوشا به حال اطاعت&rmکنندگان» خداوند نیز می گوید؟ من همنشین کسی هستم که با من بنشیند. من اطاعت می کنم از کسی که از من اطاعت کند. هر که از من طلب غفران کند، او را می آمرزم.»

او اضافه می کند: اعمال ماه رجب بسیار زیاد است اما شاخص ترین اعمال آن استغفار است که باید به صورت استغفار قلبی و لسانی با بیان ذکر «استغفرالله ربی و اتوب علیه» باشد و دومین عمل، روزه ماه رجب است که فضیلت بی نظیری برای آن روایت شده است همچنین خم اندن پخته، از ادکا، مانند ذکر «لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ» و سوره مبارکه توحید فیه، العادم تاکید شده است. این دکترای الهیات با بیان اینکه سیزدهمین روز از ماه رجب، ولادت امام علی و بیست و هفتمین روز آن مبعث رسول اکرم (ص) است، خاطرنشان می کند: نکته مهم اینکه در ماه رجب به برخی از رویدادهای خاص نیز پرداخت شده است که یکی از آنها شب لیلة الرغایب یا اولین شب جمعه ماه رجب است که بسیار پر فضیلت بوده و در کشور ما نیز به شب آرزوها مشهور است که در این شب تمامی ملائک در کنار بیت الهی جمع می شوند و می گویند خدایا حاجت داریم که همه ی افرادی که در ماه رجب روزه می گیرند را ببخشای.

به گزارش ایسنا، او در پایان تاکید می کند: امیدوارم با انجام اعمال و ذکر دعاها یاد شده در این ماه بتوانیم در محضر خداوند روسفید باشیم و از جمله بندگان صالح خداوند محسوب شویم.